

**SZKOLNE PROCEDURY : WSPÓLPRACY Z RODZICAMI, DZIAŁAŃ
WYCHOWAWCZYCH, ZAPOBIEGAWCZYCH I INTERWENCYJNYCH WOBEC
DZIECI I MŁODZIEŻY ZAGROŻONEJ DEMORALIZACJĄ LUB UZALEŻNIENIEM
ORAZ W SYTUACJI ZAGROŻENIA ANTYTERRORYSTYCZNEGO –
OBOWIAZUJĄCE W SZKOLE PODSTAWOWEJ IM. JANA PAWŁA II W RUDNEJ.**

WSTĘP

Wśród różnorodnych przejawów demoralizacji za najbardziej niepokojące i zagrażające zdrowiu dzieci i młodzieży uznaje się narkomanię, alkoholizm i prostytutkę. Są to zjawiska, wobec których żaden dorosły nie powinien pozostawać obojętny, zwłaszcza, że zachowania ryzykowne dla dzieci i młodzieży najczęściej ze sobą współwystępują. Picie alkoholu czy odurzanie się narkotykami współwystępuje z zachowaniami agresywnymi, przestępczymi, wczesną inicjacją seksualną. Wszystkie te czynniki mogą być przyczyną nawiązywania kontaktów z grupami przestępczymi, a w dalszej kolejności popełniania przestępstw.

Szczególny obowiązek reagowania na niepokojące sygnały zachowania uczniów spoczywa na nauczycielach. Szkoła, z racji powszechnego charakteru i funkcji, jest trenerem, na którym w różnym stopniu i w różnej postaci ujawniają się niemal wszystkie nurtujące dzieci i młodzież problemy. Szkoła zobowiązana jest do wczesnego rozpoznawania niedostosowania społecznego i podejmowania stosownych oddziaływań profilaktycznych, wychowawczych, a wobec uczniów niedostosowanych – działań resocjalizujących.

Właściwa, adekwatna do sytuacji reakcja wychowawcy, pedagoga, dyrektora szkoły oraz powiadomienie w razie potrzeby stosownych instytucji mogą w istotnym stopniu zwiększyć skuteczność oddziaływań, mających na celu eliminowanie przyczyn i przejawów niewłaściwych zachowań uczniów.

W związku z tym wprowadza się w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Rudnej następujące procedury działań wychowawczych, zapobiegawczych oraz interwencyjnych wobec dzieci i młodzieży zagrożonej demoralizacją lub uzależnieniem:

- I. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania się ucznia wobec innych uczniów, nauczycieli, pracowników szkoły.**
- II. Procedura postępowania w przypadku przedłużającej się nieobecności ucznia na zajęciach lekcyjnych.**
- III. Procedura postępowania w przypadku uczniowskich wagarów czy samowolnego opuszczania szkoły.**
- IV. Procedura postępowania w przypadku łamania przez ucznia zakazu korzystania w czasie zajęć lekcyjnych z telefonu komórkowego, dyktafonu lub innego urządzenia służącego do rejestrowania dźwięku i obrazu.**
- V. Procedura postępowania w sytuacjach, gdy rodzice odmawiają współpracy ze szkołą lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (rodzice uzależnieni od alkoholu, narkotyków lub przejawiające się zachowania mogące świadczyć o zaburzeniach psychicznych).**

- VI. Procedura postępowania w przypadku przyniesienia przez ucznia papierosów lub ich palenia na terenie szkoły.**
- VII. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel uzyska informacje, że uczeń używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.**
- VIII. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.**
- IX. Procedura postępowania, gdy nauczyciel (pracownik szkoły znajduje na terenie szkoły substancje przypominającą wyglądem narkotyki**
- X. Procedura postępowania, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki.**
- XI. Procedura postępowania wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.**
- XII. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.**
- XIII. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie szkoły.**
- XIV. Procedura postępowania w przypadku prób samobójczych lub samobójstwa ucznia.**
- XV. Procedura postępowania w przypadku ciąży uczennicy.**
- XVI. Procedura współpracy z rodzicami.**
- XVII. Procedura postępowania w przypadku otrzymania podejrzanego paczki lub koperty oraz telefonu ostrzegającego przed niebezpieczeństwem.**
- XVIII. Procedura postępowania w sytuacji zagrożenia incydem bombowym.**
- XIX. Procedura postępowania w sytuacji wtargnięcia na teren szkoły uzbrojonego napastnika /terrorysty.**
- XX. Procedura postępowania w sytuacji zakładniczej/ zachowania się wobec napastnika /terrorysty.**
- XXI. Procedura postępowania w trakcie operacji antyterrorystycznej.**

I. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania się ucznia wobec innych uczniów, nauczycieli, pracowników szkoły.

1. Nauczyciel przerywa agresywne zachowanie ucznia (grupy uczniów).
2. Natychmiast informuje wychowawcę klasy lub pedagoga szkolnego o zdarzeniu.
3. Wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem/uczniami na temat zdarzenia, zdarzenie odnotowuje w formie uwagi zawierającej ustalone informacje (krótki opis zdarzenia, osoby uczestniczące, sprawca, poszkodowany, datę zdarzenia).
4. Wychowawca informuje rodziców (opiekunów prawnych) ucznia/uczniów, uczestników zdarzenia o zaistniałej sytuacji (odnotowuje ten fakt w dzienniku elektronicznym).
5. W przypadku powtarzania się sytuacji wychowawca zgłasza ten fakt do pedagoga szkolnego oraz powiadamia dyrektora szkoły o przypadkach szczególnie drastycznych zachowań agresywnych (stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia), dyrektor powiadamia sąd rodzinny, policję lub inne właściwe organy.
W przypadku wystąpienia u ucznia incydentu psychotycznego, dyrektor ma prawo wezwać pogotowie ratunkowe.
6. Wychowawca w porozumieniu z dyrektorem szkoły stosuje wobec ucznia/uczniów kary określonej w Statucie Szkoły.

II. Procedura postępowania w przypadku przedłużającej się nieobecności ucznia na zajęciach lekcyjnych.

1. Wychowawca i nauczyciele mają obowiązek stałej i systematycznej kontroli i analizy frekwencji uczniów oraz sprawdzania obecności na zajęciach lekcyjnych.
2. Po stwierdzeniu tygodniowej nieobecności ucznia w szkole wychowawca klasy zobowiązany jest do skontaktowania się telefonicznie lub mailowo z rodzicami (prawnymi opiekunami) ucznia w celu wyjaśnienia. Powyższy fakt odnotowuje w dzienniku lekcyjnym.
3. W razie braku możliwości bezpośredniego kontaktu z rodzicami (prawnymi opiekunami) ucznia, wychowawca zgłasza ten fakt pisemnie do pedagoga, a ten wysyła zawiadomienie do rodziców.
4. Jeżeli rodzic niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia nie skontaktuje się z pedagogiem, dyrektor szkoły wysyła upomnienie.
 - a) Jeśli nieusprawiedliwiona nieobecność w okresie jednego miesiąca przekracza 50% obowiązkowych zajęć edukacyjnych, wówczas dyrektor szkoły wysyła do Organu Prowadzącego wniosek o nałożenie grzywny w celu przymuszenia.
5. Jeżeli po wyczerpaniu wszystkich możliwych środków zaradczych uczeń nadal nie będzie realizował obowiązku szkolnego bądź realizował go niesystematycznie, dyrektor szkoły występuje do sądu z wnioskiem o wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Obowiązkiem rodziców jest usprawiedliwić nieobecność ucznia w szkole.

III. Procedura postępowania w przypadku uczniowskich wagarów czy samowolnego opuszczania szkoły.

1. Wychowawca na bieżąco powiadamia telefonicznie lub mailowo rodziców (opiekunów prawnych) o nieobecnościach ucznia na lekcjach.
2. Ustala we współpracy z pedagogiem szkolnym przyczynę wagarów i miejsca pobytu ucznia w czasie nieobecności w szkole.
3. Wzywa do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) ucznia i przeprowadza rozmowę z rodzicami w obecności ucznia. Zobowiązuje ucznia do zaniechania wagarów lub samowolnego opuszczania szkoły, a rodziców do kontrolowania frekwencji dziecka.

Ustala z rodzicami strategię postępowania. Sporządza notatkę z przeprowadzonej rozmowy podpisaną przez rodzica i ucznia, następnie składa u pedagoga szkolnego. (Dokumenty u pedagoga pozostają w okresie uczęszczania ucznia do szkoły)

4. W przypadku braku poprawy i częstej nieobecności ucznia spowodowanej wagarami informuje o zdarzeniu pedagoga szkolnego.
5. Pedagog w porozumieniu z dyrektorem szkoły wzywa rodziców na rozmowę celem wyjaśnienia sytuacji i poinformowania rodziców (opiekunów prawnych) ucznia o konsekwencjach wynikających z nierealizowania obowiązku szkolnego przez dziecko.
6. W sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia pisemnie sąd rodzinny.

IV. Procedura postępowania w przypadku łamania przez ucznia zakazu korzystania w czasie zajęć lekcyjnych z telefonu komórkowego, dyktafonu lub innego urządzenia służącego do rejestrowania dźwięku i obrazu.

1. Nauczyciel ma obowiązek zareagować w przypadku, gdy bez jego zgody na zajęciach lekcyjnych uczeń korzysta z telefonu komórkowego, dyktafonu lub innego urządzenia służącego do rejestrowania dźwięku i obrazu.
2. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że w/w sprzęt został wykorzystany do zarejestrowania dźwięku lub obrazu na zajęciach ma prawo żądać od ucznia ujawnienia nagrania i przekazania mu sprzętu użytego do rejestracji (w obecności innej osoby dorosłej).
3. W przypadku, gdy nauczyciel jest pewien, że doszło do rejestracji lub gdy uczeń odmawia ujawnienia nagrania, nauczyciel powiadamia o tym fakcie wychowawcę i pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły. Zabezpiecza sprzęt wykorzystywany do rejestracji w celu uniemożliwienia jej skasowania i przekazuje do wychowawcy, pedagogowi lub dyrektorowi szkoły.
4. Wychowawca i pedagog szkolny przeprowadzają rozmowę z uczniem, ustalają okoliczności i cel użycia przez niego sprzętu rejestrującego na lekcji i za jego zgodą odtwarzają ewentualne nagranie.
5. W przypadku, gdy uczeń nadal odmawia ujawnienia nagrania lub nie chce dobrowolnie przekazać sprzętu nauczycielowi, wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskane informacje o zdarzeniu. Przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodziców, zobowiązuje go do natychmiastowego skasowania ewentualnego nagrania i wyjaśnia konsekwencje związane z jego upowszechnianiem lub opublikowaniem. Wychowawca odnotowuje zdarzenie w formie uwagi w dzienniku elektronicznym. W obecności ucznia przekazuje rodzicom zatrzymany sprzęt.

V. Procedura postępowania w sytuacjach, gdy rodzice odmawiają współpracy ze szkołą lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (rodzice uzależnieni od alkoholu, narkotyków lub przejawiające się zachowania mogące świadczyć o zaburzeniach psychicznych, dziecko jest uczestnikiem lub ofiarą przemocy domowej, nieuregulowana jest sytuacja prawna dziecka).

1. Nauczyciel/wychowawca powiadamia o zaobserwowanej sytuacji pedagoga szkolnego, z którym udaje się na wywiad środowiskowy do miejsca zamieszkania ucznia (ewentualnie w asyście pracownika GOPS lub policjanta).
2. W przypadku potwierdzenia złej sytuacji domowej ucznia pedagog szkolny informuje o tym fakcie dyrektora szkoły.

3. Uczeń zostaje objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną.
4. Pedagog szkolny nawiązuje współpracę z GOPS oraz informuje na piśmie o sprawie sąd rodzinny.
5. Ewentualnie zakłada się „Niebieską Kartę”.

VI. Procedura postępowania w przypadku przyniesienia przez ucznia papierosów lub ich palenia na terenie szkoły.

1. Osoba, która zauważy ucznia palącego papierosy na terenie szkoły, powinna poinformować wychowawcę lub pedagoga szkolnego. Wychowawca/pedagog szkolny w obecności innej osoby dorosłej ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu papierosy, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży.
2. Wychowawca/pedagog szkolny zabezpiecza papierosy i dopilnowuje, by sprawca uporządkował miejsce zdarzenia.
3. Wychowawca rozmawia z uczniem o zdarzeniu oraz wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im informację o paleniu papierosów przez dziecko.
4. Przeprowadza rozmowę z uczniem w ich obecności, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. Sporządza notatkę o zaistniałym incydencie, którą podpisuje rodzic (opiekun prawny) dziecka. Notatkę składa u pedagoga szkolnego.
5. W przypadku nasilenia się zjawiska u jednego lub grupy uczniów, wychowawca powiadamia pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły oraz stosuje wobec wychowanków kary określone w Statucie Szkoły.

VII. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel uzyska informacje, że uczeń używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji.

1. Nauczyciel zobowiązany jest do przekazania uzyskanej informacji wychowawcy klasy.
2. Wychowawca o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. W przypadku, gdy rodzice odmówią współpracy, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowy z uczniem i rodzicami, ostrzeżenia przed konsekwencjami, spotkania z pedagogiem i psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).

VIII. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków.

1. Nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy i pedagoga szkolnego.

2. Zapewnia uczniowi opiekę, odizolowuje go od innych uczniów, stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone życie i zdrowie dziecka. *[Nie należy zostawiać ucznia samego!]*.
3. Wychowawca/pedagog szkolny powiadamia o zaistniałej sytuacji dyrektora szkoły.
4. Wychowawca i pedagog szkolny/dyrektor szkoły przeprowadzają rozmowę z uczniem (w miarę jego możliwości) w celu ustalenia ilości spożytego alkoholu lub zażytego środka, sposobu jego pozyskania i źródła pochodzenia. Ustalają miejsce spożycia oraz współuczestników zdarzenia. Ewentualnie organizują udzielenie pomocy medycznej uczniowi.
5. Wychowawca/pedagog szkolny zawiadamia rodziców (prawnych opiekunów) dziecka o obowiązku niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice (opiekunowie) odmawiają odebrania dziecka, o jego pozostaniu w szkole, przewiezieniu do placówki służby zdrowia czy przekazaniu do dyspozycji funkcjonariuszom policji decyduje dyrektor szkoły w porozumieniu z lekarzem, który ustala aktualny stan zdrowia ucznia. Za zgodą dyrektora uczeń zostaje przekazany pod opiekę odpowiednich organów.
6. Dyrektor szkoły zawiadamia policję, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu (odurzenia) odmawiają przyjscia do szkoły, a jest on agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia lub zagraża życiu i zdrowiu innych. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości (odurzenia) policja ma prawo przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień lub policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych. O fakcie umieszczenia informuje się rodziców (opiekunów prawnych) oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
7. Wychowawca ustala okoliczności zdarzenia, sporządza notatkę o zajściu, którą podpisują rodzice (opiekunowie prawni) ucznia. Notatka ta zostaje złożona u pedagoga szkolnego.
8. Wychowawca i dyrektor szkoły ustalają wobec ucznia karę określoną w Statucie Szkoły.
9. W sytuacji, gdy powtarzają się przypadki, w których uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) i sądu rodzinnego.
10. Pedagog szkolny przekazuje rodzicom informacje o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy pedagogiczno-psychologicznej dotyczącej uzależnień.

IX. Procedura postępowania, gdy nauczyciel (pracownik szkoły znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.

1. Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej niepowołanych osób oraz jej ewentualnym zniszczeniem do czasu przyjazdu policji.
2. O ile to możliwe próbuje ustalić (w zakresie działań pedagogicznych) do kogo należy znaleziona substancja.
3. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły, który wzywa policję.
4. Po przyjeździe policji dyrektor szkoły niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informację dotyczące szczegółów zdarzenia.

X. Procedura postępowania, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk.

1. Nauczyciel w obecności innej osoby dorosłej ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo żądań odmawia przekazania nauczycielowi substancji

i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.

4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, dyrektor szkoły, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest przekazać ją policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję, następnie przekazuje informacje pedagogowi szkolnemu.

XI. Procedura postępowania wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.

1. Nauczyciel będący świadkiem czynu niezwłocznie powiadamia o zdarzeniu pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły.
2. Przekazuje sprawcę czynu (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) pod opiekę pedagogowi szkolnemu lub dyrektorowi szkoły.
3. Zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa (np. ostre narzędzia, przedmioty kradzieży itp.)
4. We współpracy z pedagogiem ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
5. Pedagog szkolny lub dyrektor szkoły powiadamia rodziców (opiekunów prawnych) ucznia - - sprawcy.
6. Dyrektor szkoły niezwłocznie powiadamia policję w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.

XII. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego.

1. Nauczyciel udziela pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnia jej udzielenie poprzez wezwanie pogotowia w przypadku, gdy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłocznie powiadamia pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Pedagog szkolny powiadamia rodziców (opiekunów prawnych).
4. Dyrektor szkoły niezwłocznie wzywa policję, w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia/

XIII. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu na terenie szkoły.

[Wybrane kategorie przestępstw z Kodeksu karnego ścigane z urzędu: udział w bójce lub pobiciu, doprowadzenie małoletniego poniżej 15 lat do obcowania lub poddanie się innej czynności seksualnej, znęcanie się, naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariusza, wywieranie wpływu na świadka, kradzież, kradzież z włamaniem, rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze, przywłaszczenie, oszustwo].

1. Osoba będąca świadkiem lub posiadająca informacje o popełnieniu w/w przestępstw natychmiast powiadamia dyrektora szkoły.
2. Dalsze działania podejmuje dyrektor szkoły.
3. Dyrektor natychmiast powiadamia organy ścigania.

XIV. Procedura postępowania w przypadku prób samobójczych lub samobójstwa ucznia.

Każdy pracownik ma obowiązek zareagowania na jakikolwiek sygnał o ryzyku zachowania mogącym świadczyć o próbie samobójczej u ucznia. W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji, że uczeń planuje podjąć lub podjął próbę samobójczą, każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły.

1. Postępowanie w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych.

1) O wysokim ryzyku zachowań samobójczych świadczyć może wystąpienie przynajmniej jednego z poniższych czynników:

- mówienie o poczuciu beznadziejności lub braku nadziei,
- mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie,
- pisanie listów pożegnalnych lub testamentu,
- pozbywanie się osobistych i cennych dla ucznia przedmiotów,
- unikanie kontaktów z bliskimi kolegami,
- izolacja,
- zamykanie się w sobie,
- zaniechanie zajęć, które dotychczas sprawiały uczniowi przyjemność,
- przejawianie dużych zmian charakteru, nastroju,
- występowanie nietypowych zachowań,
- przejawianie innych zachowań ryzykownych: okaleczanie się, zażywanie narkotyków, spożywanie alkoholu,
- przejawianie zainteresowania tematyką śmierci, umierania, itp.
- podejmowane w przeszłości próby samobójcze,
- fascynacja znanymi osobami (np. gwiazdami popkultury), które popełniły samobójstwo.

2) Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia, nauczyciel, pedagog i wychowawca szkolny podejmują odpowiednie działania interwencyjne. Jednoznacznie ustalają, które z w/w przesłanek występują u danego ucznia, przeprowadzają analizę sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia w celu wstępnego ustalenia przyczyn, kontaktują się z rodzicami. Przekazują informację o zagrożeniu rodzicom i dyrektorowi szkoły ustalają z rodzicami zasady wzajemnych kontaktów, proponują pomoc psychoterapeutyczną na terenie szkoły lub poza nią.

2. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo (informacja od samego ucznia, kolegów, rodziny, osób postronnych)

1) Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia wychowawca, pedagog szkolny oraz dyrektor szkoły podejmują następujące działania:

- nie pozostawiają ucznia samego,
- próbują przeprowadzić go w ustronne, bezpieczne miejsce,
- informują rodziców o zaistniałej sytuacji i zagrożeniu,
- przekazują dziecko pod opiekę rodziców (prawnych opiekunów) natomiast jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa ucznia, przekazują odpowiednim instytucjom (np. policji).

3. Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą.

- 1) Po uzyskaniu informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą dyrektor szkoły, wychowawca, pedagog szkolny podejmują następujące działania:
 - jeśli próba samobójcza ma miejsce w szkole, wychowawca, (nauczyciel, pracownik) powiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły, a ten rodzica/opiekuna prawnego,
 - dyrektor szkoły, pedagog szkolny oraz wychowawca dokonują oceny sytuacji i podejmują stosowne działania (pierwsza pomoc medyczna, zawiadomienie pogotowia, policji),
 - przeprowadzają rozmowę wspierającą z uczniem i rodzicami oraz przekazują informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
 - jeśli próba samobójcza ma miejsce w domu, a rodzic poinformował o zajściu szkołę, dyrektor szkoły, pedagog szkolny przekazuje rodzicom informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
 - dyrektor zwołuje Radę Pedagogiczną przekazuje informację o tym fakcie (pod rygorem tajemnicy) w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli,
 - dyrektor powołuje Szkolny Zespół Kryzysowy (w składzie: V-ce dyrektor, pedagog, wychowawca lub inny specjalista), w celu ustalenia i wdrożenia działań prewencyjnych mających na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, atmosfery życzliwości i wsparcia. Powołany Zespół SZK przekazuje rodzicom ustalenie i informacje o uzyskaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole i w innych placówkach. (informacja na piśmie),
 - w przypadku śmierci ucznia w wyniku samobójstwa dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę o zaistniałej sytuacji,
 - pedagog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły.

XV. Procedura postępowania w przypadku ciąży uczennicy.

1. W przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji, że uczennica jest w ciąży, nauczyciel/wychowawca informuje o tym fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły. W przypadku uczennicy poniżej 15 roku życia dyrektor powiadamia organy ścigania.
2. Wychowawca lub pedagog szkolny wzywa do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) i przeprowadza rozmowę z uczennicą oraz jej rodzicami (opiekunami). Sporządza notatkę z przeprowadzonej rozmowy i składa ją u pedagoga szkolnego.
3. W przypadku potwierdzenia informacji, dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami (opiekunami prawnymi) oraz wychowawcą ustalają sposób i termin realizacji obowiązku szkolnego przez uczennicę.
4. Pedagog szkolny wskazuje rodzicom możliwości skorzystania przez uczennicę i ich samych z pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie szkoły i poza nią.
5. Dyrektor szkoły zobowiązuje wychowawcę i pielęgniarkę szkolną do opieki nad uczennicą w trakcie pobytu w szkole oraz ewentualnej kontroli w czasie jej przebywania w domu.

XVI. Procedura współpracy z rodzicami.

1. CELE PROCEDURY

- Ułatwienie wzajemnych kontaktów oraz nadanie statusu programowej działalności szkoły.
- Przekazywanie bieżącej informacji rodzicom o postępach i problemach dziecka.
- Udzielanie wskazówek w zakresie sposobów postępowania rodzica wobec problemów dziecka.
- Inicjowanie nawiązywania kontaktów z rodzicami i zachęcanie ich do wyrażania opinii na temat jakości pracy szkoły.

- Tworzenie partnerskiej atmosfery.
- Realizowanie jednolitego systemu pracy z rodzicami, nadającego jej właściwą rangę.

2. OBOWIĄZKI, ODPOWIEDZIALNOŚĆ, UPOWAŻNIENIA OSÓB REALIZUJĄCYCH ZADANIE, KTÓRE JEST PRZEDMIOTEM PROCEDURY:

Szeroko rozumianych informacji o dziecku udzielają dyrekcja szkoły oraz pracownicy pedagogiczni tj. wychowawcy, pedagog szkolny, psycholog, logopeda i terapeuci oraz inni specjaliści..

W przypadku nadzoru kuratora nad dzieckiem lub rodziną informacji udziela się również wskazanemu kuratorowi.

Możliwe jest udzielenie informacji o funkcjonowaniu dziecka i jego rodziny instytucjom powołanym do niesienia pomocy jak np. MOPS, Policja i inne na pisemną prośbę tych instytucji. Możliwość wglądu rodziców do dokumentacji (psychologiczno-pedagogicznej i wychowawczej) dotyczącej dziecka.

Szkoła nie ma obowiązku przekazywania rodzicom kopii pism wysyłanych do sądu.

3. OPIS PROCEDURY - USTALONA KOLEJNOŚĆ DZIAŁAŃ, MIEJSCE I CZAS PRZEPROWADZANIA POSZCZEGÓLNYCH CZYNNOSCI:

- 1) Szkoła jest miejscem kontaktów rodziców z dyrekcją, wychowawcami klas, nauczycielami przedmiotów, pedagogiem szkolnym, psychologiem, logopedą i terapeutami.
- 2) Kontakty rodziców z nauczycielami odbywają się według harmonogramu przedstawionego na pierwszym spotkaniu z rodzicami.(terminy dostępne na stronie szkoły www.sprudna.pl)
- 3) Spotkania odbywają się w formach:
 - zebrań ogólnych z rodzicami,
 - zebrań ogólnych z rodzicami i zaproszonymi specjalistami,
 - zebrań klasowych z rodzicami,
 - zebrań klasowych z rodzicami w obecności uczniów,
 - indywidualnych konsultacji rodziców z wychowawcami, nauczycielami przedmiotów, pedagogiem, logopedą, psychologiem i innych specjalistów.
 - innych spotkań wynikających z planu pracy szkoły.
- 4) Rodzice uczniów szkoły mają możliwość dodatkowego kontaktu z nauczycielami po uprzednim uzgodnieniu takiego spotkania z nauczycielem.
- 5) W żadnym przypadku nauczyciel nie udziela informacji rodzicom w trakcie prowadzonych przez siebie zajęć szkolnych, w tym również dyżurów na korytarzach i na boisku szkolnym.
- 6) Miejscem kontaktów nauczycieli i rodziców na terenie szkoły jest klasa, pokój nauczycielski lub gabinet nauczyciela. Miejscem kontaktów dyrekcji szkoły i rodziców na terenie szkoły jest gabinet dyrektora lub z-cy dyr., a pedagoga, psychologa i i innych specjalistów ich gabinety. Poza tymi miejscami informacje nie są udzielane.
- 7) O obowiązkowym spotkaniu z rodzicami wychowawca jest zobowiązany przypomnieć uczniom i rodzicom z co najmniej 3- dniowym wyprzedzeniem, podając datę, miejsce, godzinę spotkania.(za pośrednictwem uczniów i e-maila z dziennika elektronicznego,)
- 8) Dyrektor szkoły może zmienić ustalone terminy zebrań w uzasadnionych przypadkach.
- 9) Obecność rodzica na zebraniach jest obowiązkowa.
- 10) W sytuacjach uzasadnionych wychowawczo, szkoła wzywa rodziców poza ustalonymi terminami.
- 11) Wychowawca w nagłych sytuacjach może skontaktować się z rodzicami telefonicznie, w innych sytuacjach wzywa rodzica do szkoły za pośrednictwem sekretariatu szkoły

w formie pisemnej.

12) Wychowawca klasy utrzymuje kontakt z rodzicami w formach:

- zebrań z rodzicami,
- pisemnych informacji o postępach i zachowaniu uczniów,
- indywidualnych spotkań z rodzicami na terenie szkoły, po uprzednim uzgodnieniu terminu

13) Corocznym obowiązkiem wychowawcy klasy w trakcie zebrań klasowych jest zapoznanie rodziców z:

- statutem szkoły,
- programem profilaktyczno -wychowawczym szkoły,
- Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania,
- kryterium ocen z zachowania,
- procedurami przeprowadzania egzaminów,
- postępami edukacyjnymi i wychowawczymi uczniów,
- informacjami bieżącymi dotyczącymi funkcjonowania klasy i szkoły.

14) Podczas spotkań klasowych z rodzicami wychowawca zobowiązany jest uwzględnić następujące zasady:

- najtrudniejsze sprawy dotyczące ucznia należy omawiać szczerze, ale w indywidualnej rozmowie z rodzicami,
- największą uwagę należy przywiązać do spraw opiekuńczych, wychowawczych i dydaktycznych,
- najważniejszym składnikiem informacji o wynikach w nauce mają być poczynione postępy oraz wskazanie, w porozumieniu z nauczycielami przedmiotów, treści niezbędnych do ich uzupełnienia,
- z rodzicami rozmawiać należy po partnersku, z troską i życzliwością,
- udzielać konkretnych rad co do przezwyciężenia określonych trudności lub wskazywać osoby, instytucje, które to uczynią.

15) W trakcie zebrań klasowych zabrania się:

- dokonywania tylko negatywnych ocen zespołu uczniowskiego,
- publicznego czytania ocen,
- używania nazwisk przy przykładach negatywnych,
- nieograniczonego udostępniania rodzicom do dziennika lekcyjnego.

16) Aktywizowanie i motywowanie rodziców do współpracy ze szkołą odbywa się poprzez:

- wspólne rozwiązywanie problemów klasowych,
- pomoc „rad klasowych” w organizacji imprez klasowych,
- udział rodziców w takich formach pracy szkoły, jak: wycieczki, lekcje otwarte, święta szkoły itp.,
- uhonorowanie przez dyrekcję szkoły aktywnie działających rodziców listami gratulacyjnymi wręczanymi na apelu kończącym rok szkolny,
- wspólne dbanie o estetykę pomieszczeń klasy.

17) Dyrektor szkoły w szczególności:

- współpracuje z Radą Rodziców wg przyjętego harmonogramu,
- udziela pomocy wychowawcom w kontaktach z rodzicami, którzy nieregularnie uczestniczą w zebraniach.

18) Zwolnienie ucznia z zajęć następuje tylko na pisemną prośbę rodzica, przedstawioną najpóźniej w dniu zwolnienia z podaniem istotnej przyczyny. W uzasadnionych losowo przypadkach rodzic może zwolnić osobiście dziecko w trakcie trwania zajęć. W sytuacjach wyjątkowych decyzje o zwolnieniu ucznia z zajęć podejmuje dyrektor lub wicedyrektor szkoły.

19) Pedagog i psycholog szkolny zobowiązany jest do:

- przeprowadzenia, z udziałem przedstawicieli instytucji zajmujących się wychowaniem lub

wspomagających szkołę, warsztatów dla rodziców (w miarę potrzeb zgłaszanych przez wychowawców klas, nauczycieli, dyrektorów szkoły),

- wspierania rodziców uczniów mających kłopoty z nauką oraz wywodzących się ze środowisk zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- wspomagania wychowawców w zbieraniu informacji o problemach uczniów,
- zapoznawania rodziców z ofertą szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych.

20) Wyklucza się następujące zachowania rodziców:

- uzyskiwanie informacji o uczniu od nauczycieli na ulicy,
- przeszkadzanie w czasie lekcji,
- telefonowanie pod prywatny numer nauczyciela bez jego zgody,
- zajmowanie przerw nauczycielowi dyżurującemu,
- zasięganie informacji o uczniu u pracowników niepedagogicznych szkoły.

21) Wszystkie uwagi i wnioski dotyczące pracy szkoły rodzice kierują kolejno do:

- wychowawcy klasy,
- dyrektora lub wicedyrektorów szkoły,
- Rady Pedagogicznej,
- organu nadzorującego szkołę,
- organu prowadzącego szkołę.

4. WYKAZ MATERIAŁÓW I DOKUMENTÓW WYKORZYSTANYCH W TRAKCIE PRACY ORAZ POTWIERDZAJĄCYCH WYKONANIE PRACY

- 1) Odnotowanie obecności rodziców w dzienniku lekcyjnym w części do tego przeznaczonej.
- 2) Notatka o temacie rozmowy powinna być zapisana w dzienniku lekcyjnym, dzienniku pedagoga, psychologa (należy podać datę, temat rozmowy oraz jakie przyjęto ustalenia).

5. TRYB WPROWADZANIA ZMIAN W DOKUMENCIE:

Zmiany w dokumencie wprowadza się po dokonaniu ewaluacji na koniec roku szkolnego, na posiedzeniu Rady Pedagogicznej, po konsultacji z Radą Rodziców.

XVII. Procedura postępowania w przypadku otrzymania podejrzonej paczki lub koperty oraz telefonu ostrzegającego przed niebezpieczeństwem.

1. **Nie wolno:** opróżniać zawartości wszelkich podejrzanych przesyłek, przynosić paczki lub koperty, wdychać oparów, dotykać, sprawdzać smaku, przypatrywać się z bliska, nie wolno lekceważyć niebezpieczeństwa i zataić informacji.
2. **Należy:** zabezpieczyć teren, uniemożliwić dostęp uczniom. Niezwłocznie powiadomić dyrektora szkoły.
3. Dyrektor szkoły powiadamia policję i straż pożarną oraz podejmuje decyzję o ewentualnej ewakuacji szkoły.

XVIII. Procedura postępowania w sytuacji zagrożenia incydem bombowym.

1. Informacji o zagrożeniu incydem bombowym (uzyskanych z jakiegokolwiek źródła) nigdy nie wolno lekceważyć.
2. Po uzyskaniu informacji o zagrożeniu incydem bombowym bezzwłocznie należy o tym fakcie powiadomić Dyrektora/Wicedyrektora Szkoły lub jeśli nie ma takiej możliwości -

- bezpośrednio służby ratownicze (numer alarmowy 112 lub bezpośrednio Policję).
3. Dyrektor Szkoły lub inna upoważniona do tego osoba uruchamia ustalony na wypadek ataku bombowego w szkole sygnał alarmowy i powiadamia odpowiednie służby (numer alarmowy 112 lub bezpośrednio Policję).
 4. Po usłyszeniu alarmu lub uzyskaniu informacji o ładunku wybuchowym, jeśli dokładnie wiadomo, gdzie ten ładunek się znajduje, należy jak najszybciej oddalić się ze strefy zagrożonej wybuchem.
 5. Do czasu przyjazdu Policji lub innych służb ratowniczych Dyrektor Szkoły i/lub upoważnione do tego osoby starają się w miarę istniejących możliwości zabezpieczyć zagrożone miejsca, zachowując elementarne środki ostrożności, tak, aby nie narażać siebie i innych osób.
 6. W przypadku incydentu bombowego, przy braku konkretnej informacji o miejscu podłożenia bomby, wszyscy pracownicy szkoły powinni sprawdzić swoje miejsca pracy i ich bezpośrednie otoczenie w celu odnalezienia przedmiotów nieznanego pochodzenia (należy pamiętać, że podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać).
 7. Dyrektor Szkoły zarządza ewakuację i wskazuje osoby odpowiedzialne za kierowanie akcją ewakuacyjną do czasu przyjazdu Policji lub innych służb ratowniczych.
 8. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji należy niezwłocznie udać się do wyjścia wskazanego przez osobę/osoby wyznaczone przez Dyrektora Szkoły do kierowania akcją ewakuacyjną.
 9. Niezależnie od uruchomienia ustalonego na wypadek ataku bombowego w szkole sygnału alarmowego, osoby, które uzyskały wiedzę o obecności na terenie szkoły ładunku wybuchowego w miarę możliwości informują o tym fakcie wszystkich (lub jak największą ilość osób) przebywających w pobliżu miejsca zagrożenia, jednocześnie starając się nie wzbudzać paniki.
 10. Po przybyciu Policji lub innych służb ratowniczych, to funkcjonariusze tych służb przejmują kierowanie akcją ewakuacyjną i/lub ratunkową i należy bezwzględnie wykonywać ich polecenia.

XIX. Procedura postępowania w sytuacji wtargnięcia na teren szkoły uzbrojonego napastnika /terrorysty

1. Osoba, która zauważy/uzyska informację o obecności na terenie szkoły uzbrojonego napastnika, jeśli ma taką możliwość:
 - 1) uruchamia alarm (rodzaj sygnału alarmu jest znany wszystkim uczniom, nauczycielom i pracownikom szkoły) w miejscu najbliższym miejsca, w którym znajduje się świadek wtargnięcia napastnika,
 - 2) zawiadamia 112 lub Policję,
 - 3) zawiadamia Dyrektora Szkoły, pracowników sekretariatu lub innych pracowników szkoły, tak, aby nie wzbudzać paniki.
 - 4) po usłyszeniu sygnału alarmowego o najmiąjącego atak napastnika (strzały, wybijane szyby, krzyki itp.) należy:
 - a) zachować absolutną ciszę,
 - b) nie próbować uciekać ani walczyć,

- c) pozostać w pomieszczeniu, w którym dotarła do nas informacja (alarm) o ataku,
 - d) zamknąć drzwi wejściowe do pomieszczenia od wewnątrz i je zabarykadować (szafkami, stołami, krzesłami itp.),
 - e) odsunąć się od drzwi i okien, tak aby nie pozostawać na linii ewentualnego strzału,
 - f) położyć się na podłodze i czekać na przyjazd Policji,
 - g) jeśli to możliwe – jednocześnie zawiadomić Policję lub 112 podając jak najwięcej szczegółów, dotyczących zdarzenia.
2. Po przybyciu Policji lub innych służb ratowniczych, to funkcjonariusze tych służb przejmują kierowanie akcją ewakuacyjną i/lub ratunkową i należy bezwzględnie wykonywać ich polecenia.

XX. Procedura w sytuacji zakładniczej/ zachowania się wobec napastnika / terrorysty.

1. Nie uciekać!
2. Nie stawiać oporu!
3. Nie walczyć!
4. Jeśli to możliwe starać się unikać dłuższego kontaktu wzrokowego z terrorystą.
5. Nie odwracać się tyłem do terrorysty.
6. Wykonywać polecenia terrorysty, nie dyskutować, przemyśleć swoje odpowiedzi.
7. Starać się nie zwracać na siebie uwagi (nie zadawać terrorysty zbyt wielu pytań, nie obrażać, nie prowokować itp.).
8. Zachować spokój.
9. Zawsze pytać o pozwolenie, np. na pójście do toalety, wstanie, otworzenie torby, zażycie leków itp.).
10. Spełniać żądania terrorystów (np. oddać przedmioty osobiste, dokumenty itp.).
11. Jeśli to możliwe usunąć/wyrzucić niepostrzeżenie oznaki zajmowanej pozycji zawodowej (np. identyfikatory), które mogłyby powodować agresję terrorysty.
12. Pamiętać, że wśród zakładników może znajdować się współpracownik terrorysty.
13. Staraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących napastników/porywaczy, terrorystów i otoczenia.

XXI. Procedura postępowania w trakcie operacji antyterrorystycznej.

1. Nie uciekać z miejsca zdarzenia, nie wykonywać gwałtownych ruchów, żeby nie zostać uznanym za terrorystę.
2. Położyć się na podłodze, znaleźć najbliższą osłonę (krzesło, biurko, szafa itp.), trzymać

- ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy.
3. Nie próbować pomagać, nie atakować terrorystów.
 4. Słuchać poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddać się jej działaniu nawet jeśli będzie gwałtowne.
 5. Nie zadawać pytań, nie dyskutować.
 6. Nie wolno trzeć oczu w przypadku użycia przez Policję granatów łzawiących.
 7. Po wydaniu polecenia wyjścia – jak najszybciej opuścić pomieszczenie, nie zatrzymywać się (np. w celu zabrania rzeczy osobistych).
 8. Odpowiadać na wszystkie pytania funkcjonariuszy, które mają potwierdzić naszą tożsamość i wykluczyć nas z grona podejrzanych (terrorystów, współpracowników terrorystów).
 9. Starać się zachować spokój, nie panikować w czasie akcji antyterrorystycznej.
 10. Pamiętać, że wszystkie czynności prowadzone przez grupę antyterrorystyczną, podejmowane są dla naszego bezpieczeństwa

** Wszystkie sporządzone i wydrukowane dokumenty z podpisem zainteresowanych stron są przechowywane u pedagogów szkolnych do czasu ukończenia danego etapu edukacyjnego.*

11.02.2019r. Zbigniew Grabowski
Dyrektor Szkoły

.....
data i podpis dyrektora

Podstawy prawne stosowanych procedur:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. z 2018r poz 969).
2. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2018r. Poz. 2137 i 2244).
3. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2018r. poz.996,1000,1290,1669 i 2245)
4. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2018 r., poz. 1878).
5. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 roku o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. z 2018r poz 1466 i 2227).
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2018 poz. 1030,1490 i 1669).
7. Rozporządzenie MEN z dnia 21 maja 2001 w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. Nr 61 poz. 624, z 2002 r., Nr 10 poz. 96 ze zm.).
8. Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017r w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego (Dz.U. z 2017., poz. 356).
9. Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U., poz. 1249).
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017rr. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1591).
11. Zarządzenie Nr 1619 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 listopada 2010r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich.
12. Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 roku o działaniach antyterrorystycznych (Dz. U. poz. 904).
13. Uchwała nr 252 Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie „Narodowego Programu Antyterrorystycznego na lata 2015-2019(M>P> z2014r. Poz.1218).